

pražský
studentský
summit

BACKGROUND REPORT

Práva vězněných osob

Matěj Čumpelík
matej.cumpelik@amo.cz

AMO.CZ

Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Definice vězněné osoby a rozdílné významy tohoto pojmu	3
4	Ochrana vězněných osob v mezinárodním právu	4
4. 1	Základní lidskoprávní dokumenty	4
4. 2	The Nelson Mandela Rules jako přelomový dokument	4
4. 3	Další podpůrné dokumenty a instituty	5
5	Protiprávní činy páchané na vězněných osobách	5
5. 1	Mučení	5
5. 2	Nucené otrocké práce	8
5. 3	Neposkytnutí životně důležitých věcí	9
5. 4	Genderová problematika	9
6	Rozdílné pohledy na kvalitu a kapacitu věznic	10
7	Shrnutí	10

1 Jak číst background

Tento background report (dále BGR) byl vytvořen pro účely Pražského studentského summitu, respektive pro simulované jednání konané v Sociálním, humanitárním a kulturním výboru Valného shromáždění OSN (dále jen SOCHUM). Cílem tohoto BGR je předat delegátům a delegátům základní informace o tématu práv vězněných osob, popř. o právních skutečnostech týkajících se těchto osob. Cílem není zprostředkovat veškeré informace, které jsou spjaty s tímto tématem, nýbrž jen

ty nutné a žádoucí pro základní přehled delegátů jednotlivých států, jež na tuto problematiku nahlížejí odlišně. Nejen z tohoto důvodu by BGR neměl být jediným zdrojem pro zpracování delegátského stanoviska. Inspiraci pro další zdroje lze naleznout v kapitole Doporučené a rozšiřující zdroje. Pozornosti by neměly uniknout ani Otázky pro jednání, které mohou být klíčové při sestavování stanoviska konkrétní země.

2 Úvod

Snadno si všimneme bezpráví a nezákonností na místech veřejných, dostupných a dennodenně frekventovaných. Tam, kam se většina lidí za celý život nepodívá, je to ale mnohem složitější. Takovými místy jsou mj. věznice, tedy zařízení, v nichž jsou odsouzené osoby drženy pro výkon svého trestu. Práva vězněných osob byla ještě donedávna v řadě zemí opomíjena a přehlížena, důvodem může být nezájem o ochranu provinilých osob

nebo jejich vyčlenění ze společnosti. Tento background se pokouší přiblížit některá z práv, která vězněné osoby mají, jejich oporu v mezinárodním právu, činy, které jsou s těmito právy v rozporu, a také kontroverzi, kterou téma s ohledem na kvalitu života vězněných osob obklopuje. Zároveň si background klade za cíl popsat odlišné vnímání a názory na tuto problematiku napříč společností po celém světě.

3 Definice vězněné osoby a rozdílné významy tohoto pojmu

Roku 1988 přijaté *Základní principy pro ochranu osob podléhajících jakékoli formě zadržení či uvěznění* definují v úvodu následující pojem: „'vězněnou osobou' se rozumí jakákoli osoba zbavená osobní svobody v důsledku od souzení za trestný čin.“

Rozlišuje se mnoho typů vězněných osob, pro účely tohoto BGR je vysvětlen rozdíl mezi třemi nejčastějšími typy: kriminálním, politickým a válečným vězňem. Za kriminální vězněnou osobu považujeme jedince, který je podle zákona odsouzen pro úmyslný trestný čin k odnětí svobody. Osobě uvězněné z politických důvodů je svoboda odňata nejčastěji kvůli svému přesvědčení či činnosti, které jsou nepohodlné pro vládnoucí garnituru². S těmito vězněnými osobami se nejčastěji setkáváme v zemích s autoritářskou či totalitní vládou. Označení válečná vězněná osoba neboli POW se vztahuje na

osobu uvězněnou v souvislosti s válkou. Práva válečných vězňů a vězeňky jsou chráněna v tzv. Ženevských úmluvách, a to především v Třetí Ženevské úmluvě³.

„Vězněnou osobou se rozumí jakákoli osoba zbavená osobní svobody v důsledku odsouzení za trestný čin.“

4 Ochrana vězněných osob v mezinárodním právu

4.1 Základní lidskoprávní dokumenty

Lidé, kteří jsou ve vazbě či odsouzeni k trestu odňtí svobody, se stávají mnohem zranitelnějšími než osoby, jimž základní práva a svobody omezeny nebyly. Z tohoto faktu vychází několik dokumentů, které byly schváleny na mezinárodním poli. S jistotou se dá říci, že práva vězněných osob jsou lidskými právy⁴ – svědčí o tom důraz, který nejvýznamnější lidskoprávní dokumenty kladou na elementární práva člověka na důstojné a humánní zacházení. Ač je tedy vězněná osoba trestána za své činy, nelze ji nijak upírat její lidskost a od ní se odvíjející základní lidská práva.

„Práva vězněných osob jsou lidskými právy.“

Za pomyslný základní kámen ochrany vězněných osob můžeme považovat článek 5 *Všeobecné deklarace lidských práv*, jež zcela explicitně zakazuje jakoukoliv podobu mučení. Stejně se vyjadruje i článek 7 *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* (International Covenant on Civil and Political Rights, dále jako IC-CPR).⁵ Významným článkem toho paktu je i článek 10,

přímo zdůrazňující nutnost lidského zacházení při jednání s vězněnými osobami.

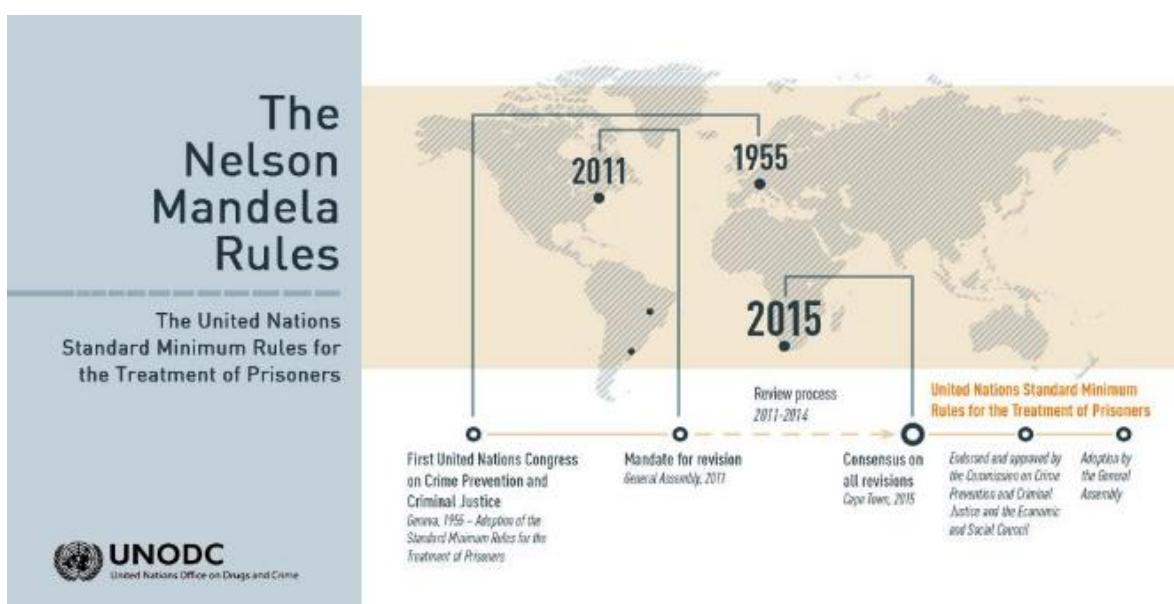
„Zákaz mučení je tzv. absolutním právem.“

Zákaz mučení považujeme za tzv. absolutní právo.⁶ Takto označovaná práva jsou nedotknutelná, neomezitelná a neměnná. Jde o jádro lidských práv, které zahrnuje ty nejpodstatnější hodnoty

4.2 The Nelson Mandela Rules jako přelomový dokument

Dne 17. prosince roku 2015 byla přijata Valným shromážděním OSN *Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězněnými osobami*, pojmenovaná na počest bývalého jihoafrického prezidenta Nelsona Mandely jako „The Nelson Mandela Rules“.⁷ Po čtyřleté revizi, na níž pracovala revizní skupina pod Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), se stal tento dokument hlavní lidskoprávní normou reagující na život vězněných osob po celém světě.

Mandelova pravidla kompletně zrevidovala vězeňskou problematiku s důrazem na několik hlavních témat⁸: ochrana zranitelných skupin, respekt k důstojnosti, zdravotní služby, disciplinární prostředky a tresty,

vyšetřování úmrtí a mučení, přístup k právní pomoci a terminologii.

122 pravidel tematicky rozdelených do již zmíněných kapitol má zajistit vězněným osobám jistotu základních práv a nároků. Tato Standardní minimální

Všeobecná deklarace lidských práv (1948):

Článek 5

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, část III (1966):

Článek 7

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Článek 10

1. Se všemi osobami zbavenými osobní svobody se jedná lidsky a s úctou k přirozené důstojnosti lidské bytosti.

...

3. Vězeňský řád zajistí takové zacházení s vězni, jehož hlavním cílem je jejich převýchova a náprava.

pravidla však mají statut tzv. soft law, představují tak spíše jakýsi návod, podle něhož by se státy měly ředit při tvorbě vlastní vězeňské legislativy.⁹

I Mandelova pravidla byla předmětem jednání Třetího výboru Valného shromáždění (SOCHUM).¹⁰ V této problematice úzce spolupracuje s Radou pro lidská práva (UNHRC).¹¹ Třetí výbor si klade za cíl upozorňovat na problémy spjaté s porušováním práv vězněných osob, a proto vytváří řadu návrhů rezolucí, jež jsou hojně schvalovány na plénu Valného shromáždění. Bohužel má většina těchto rezolucí také charakter soft law, tudíž často nedochází k jejich implementaci do legislativy na národní úrovni.¹²

4.3 Další podpůrné dokumenty a instituty

Dalším z významných dokumentů jsou tzv. Základní principy ochrany osob zatčených či jinak uvězněných, schválené Valným shromážděním OSN roku 1988.¹³ Tyto principy se zabývají i procesem zatýkání osob a vyzývají k nutné existenci legitimního soudu, který by měl bezprostředně po zatčení zahájit spravedlivý proces.¹⁴ Právě z tohoto dokumentu vycházela řada nejnovějších rezolucí OSN, v neposlední řadě i Mandelova pravidla.

5 Protiprávní činy páchané na vězněných osobách

5.1 Mučení

Jedním z nejzávažnějších protiprávních činů páchaných na vězněných osobách je mučení. Interpretace tohoto pojmu se však různí, jak bude zmíněno níže. Svou incidencí ve zprávách mnohých lidskoprávních organizací se stále řadí mezi nejpalcivější problémy vězeňského života.

5.1.1. Definice mučení

ICCPR jako jedna z hlavních lidskoprávních úmluv ani definici mučení neobsahuje. Úřad Vysokého komisaře pro lidská práva při OSN se v roce 1992 ve svém komentáři¹⁵ k článku 7 ICCPR (tedy zákazu mučení) vyjádřil, že samotná definice či seznam zakázaných jednání není potřeba.¹⁶ Dále uvádí, že pro zařazení pod článek 7

je důležitá povaha, závažnost a účel jednání.¹⁷ Zákaz mučení se tedy nevztahuje výlučně na fyzickou bolest, ale i na jakoukoliv jinou činnost způsobující jedinci psychické utrpení.¹⁸

„Akt mučení se skládá z těchto pěti základních prvků:

- **jednání**
- **způsobení silné bolesti nebo tělesného či duševního utrpení**
- **záměr, úmysl**
- **účel,**
- **státní prvek.“**

Interpretace zákazu mučení nikdy nebyla sjednocena. Na evropském kontinentě se stal přelomovým rozsudek v případu *Opuz proti Turecku*.¹⁹ Soud rozhodl ve prospěch stěžovatelky, když shledal, že stát byl povinen dle článku 3 ECHR (Evropské úmluvy o lidských právech) týkající se zákazu mučení chránit své občany před jakýmkoliv zásahem do jejich duševní a fyzické integrity. Soud uznal, že stát neposkytl ochranu proti domácímu násilí páchané mužem na stěžovatelce a její matce. Domácí násilí je tak považováno soudem za úkon, který svou povahou a závažností dosahuje míry mučení nebo ponižujícího či nelidského zacházení.²⁰

S jedinou definicí mučení se setkáváme v Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (označované zkratkou CAT), která byla schválena Valným shromážděním OSN roku 1984.²¹ Úmluva reaguje přímo na problematiku vězňých osob. Obecně se z definice v článku 1 CAT dá vyvodit, že se akt mučení skládá z těchto pěti základních prvků:

- jednání
- způsobení silné bolesti nebo tělesného či duševního utrpení
- záměr, úmysl
- účel
- státní prvek.²²

Státním prvkem se rozumí nutnost přítomnosti veřejného činitele v aktu, aby byla naplněna podstata mučení. Během příprav úmluvy se předpokládalo, že se bude vztahovat na všechny akty mučení, později se však definice zúžila pouze na činy páchané pověřenými osobami státních složek. Zároveň má bod o státním prvku chránit jednotlivé státy před činy, nad kterými nemají kontrolu.

„Mučení je jakékoli jednání, jímž je člověku úmyslně působena silná bolest nebo tělesné či duševní utrpení s cílem získat od něho nebo od třetí osoby informace nebo přiznání...“
CAT, článek 1 (1984)

5.1.2. Současný kontext mučení ve světě

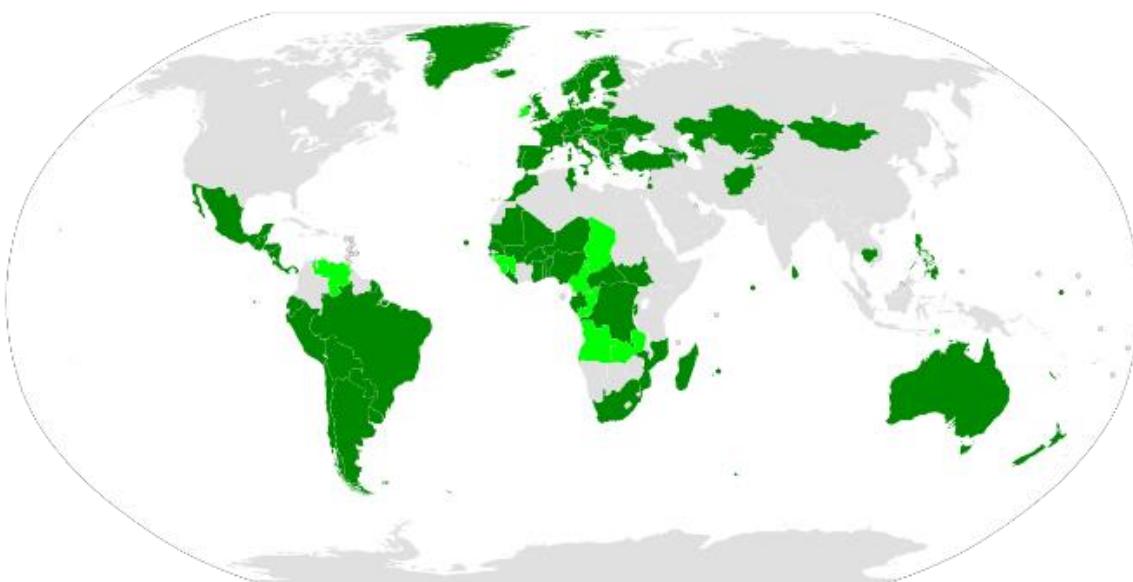
Téma mučení není mezinárodním společenstvím nijak tabuizováno. OSN zřizuje post Speciálního zpravodaje pro otázky mučení či jiného krutého, nehumánního a ponižujícího zacházení nebo trestu²³. O toto téma jeví zájem i řada nevládních organizací, jako např. Human Rights Watch²⁴ nebo Amnesty International²⁵.

Přístup jednotlivých zemích k problematice mučení se dá hodnotit z mnoha hledisek. Prvním z nich je bezpochyby seznam zemí, které přijaly, resp. ratifikovaly úmluvu CAT. Zbývají nyní jen čtyři země světa, které tak neučinily, jmenovitě Indie, Súdán, Brunej, Svatý Tomáš a Princův ostrov a Palau.²⁶

Tuto úmluvu doplnil v roce 2003 tzv. *Opční protokol* (OPCAT)²⁷, který zřídil nezávislou *Podkomisi pro prevenci proti mučení*. OPCAT rozšířuje práva osob vůči autoritám s ohledem na právo na informace a spravedlivý proces. K dnešnímu dni však stále řada států po celém světě tento protokol neratifikovala, nebo dokonce ani nepřijala. Ačkoliv měl OPCAT přes 75 signatářů a nejedná se o nejnovější úmluvu, velké světové mocnosti jako Spojené státy americké, Ruská federace či Čínská lidová republika tento dokument dosud nepřijaly.

Ve svých výročních zprávách a reportech se k tématu vyjadřují nejrůznější lidskoprávní organizace. Human Rights Watch (HRW) jako jedna z předních pravidelně mapuje mučení v jednotlivých státech.²⁸ Často dává prostor svědectvím obětí, nedávným skandálním zjištěním HRW se stala výpověď nejmenovaného vězeňského dozorce v několika saúdskoarabských věznicích.²⁹ Státní vyšetřovatelé se podle výpovědi měli dopouštět bezprostředního násilí na ženách vězněných pro politickou angažovanost.³⁰

Ghraib, kterou využívaly Spojené státy americké jako detenční centrum v letech 2003 až 2006, tedy na začátku irácké války.³¹ Američtí vojáci se na zadržených dopouštěli až 44 druhů týrání, mučení a zneužívání.³² Šokující se stala událost především po zveřejnění mnoha snímků zadržených v nehumánních podmínkách, často nahých, zbitých a spinavých od krve. Pět vojáků bylo později od souzeno k odnětí svobody v rámci měsíců až několika let, dalších šest bylo postaveno mimo službu.³³

Obrázek 3 - Tmavě zeleně jsou znázorněny státy, které OPCAT ratifikovaly, světle zeleně státy, jež ho pouze přijaly, šedě státy, které ho nepřijaly ani neratifikovaly.

Amnesty International sestavilo 256stránkový program s názvem '*Combating Torture – A Manual for Action*',³⁴ ve kterém téma mučení shrnuje a nabízí řešení na všech úrovních problému – vězeňské, státní a mezinárodní. Věnuje se v něm i podmínkám pro zadržené osoby s ohledem na jejich věkovou či sociální příslušnost, které často představují důvody pro diskriminaci.³⁵

V roce 2014 Amnesty International vytvořilo globální dotazník týkající se problematiky mučení a jeho vnímání ve společnosti.³⁶ Do šetření se zapojilo přes 21 tisíc respondentů z 21 zemí. Výsledky dotazníku ukázaly, nakolik je vnímání napříč kontinenty a státy rozdílné. Veřejnost globálně zastává názor, že mezinárodní úmluvy proti mučení jsou nutné a žádoucí.³⁷ Přesto se však více než třetina respondentů domnívá, že za určitých okolností je pro ochranu většiny mučení akceptovatelné.³⁸

Případy mučení ve světě bývají velmi často mediabilizovány, obzvlášť v současné digitální době. Prvním výrazným mezníkem se stala kauza v irácké věznici Abu

„Veřejnost globálně zastává názor, že mezinárodní úmluvy proti mučení jsou nutné a žádoucí. Přesto se však více než třetina respondentů domnívá, že za určitých okolností je pro ochranu většiny mučení akceptovatelné.“

Obrázek 4 - Snímek neznámého zadrženého z roku 2003, který se stal symbolem celé kauzy z Abu Ghraibu.

5.1.3. Dosavadní snahy o prevenci proti mučení

Ve světle několika úmluv proti mučení, řady lidskoprávních organizací a neustále bdělých celosvětových médií by se mohlo snad zdát, že je boj proti mučení zpola vyhrán. Vyjádření vrchních činitelů OSN pro oblast mučení tomu ovšem nenasvědčují³⁹ – poměrně nedávným výrokem odkryl *Zvláštní zpravodaj pro mučení a jiné kruté zacházení či trestání* další ze současných problémů. Domnívá se, že se dnes mučení neodehrává pouze v tradičně exponovaných zařízeních, jako jsou věznice, ale i mimo systém, např. při jednání s ilegálními imigranty.⁴⁰

„Dnes se mučení neodehrává pouze v tradičně exponovaných zařízeních, jako jsou věznice, ale i mimo systém, např. při jednání s ilegálními imigranty.“

„Práce vězněných osob nemůže být podle ILO v žádném případě vykonávána bez souhlasu pracujícího jedince.“

Pomocnou silou pro odhalování nedůstojného chování vůči zadrženým může být relativně nově zřízená *Podkomise pro prevenci proti mučení*⁴¹, jejíž ustanovení nalezneme právě v OPCAT.⁴² Její mandát jí umožňuje v zemích, které dohodu přijmou, navštěvovat veškerá místa, kde se nachází osoby, jež byly omezeny na svobodě, včetně všech detenčních center či institucí sociální péče nebo mentálního zdraví. Zároveň vydává doporučení pro státy v rámci tzv. Národních preventivních mechanismů (NPM).

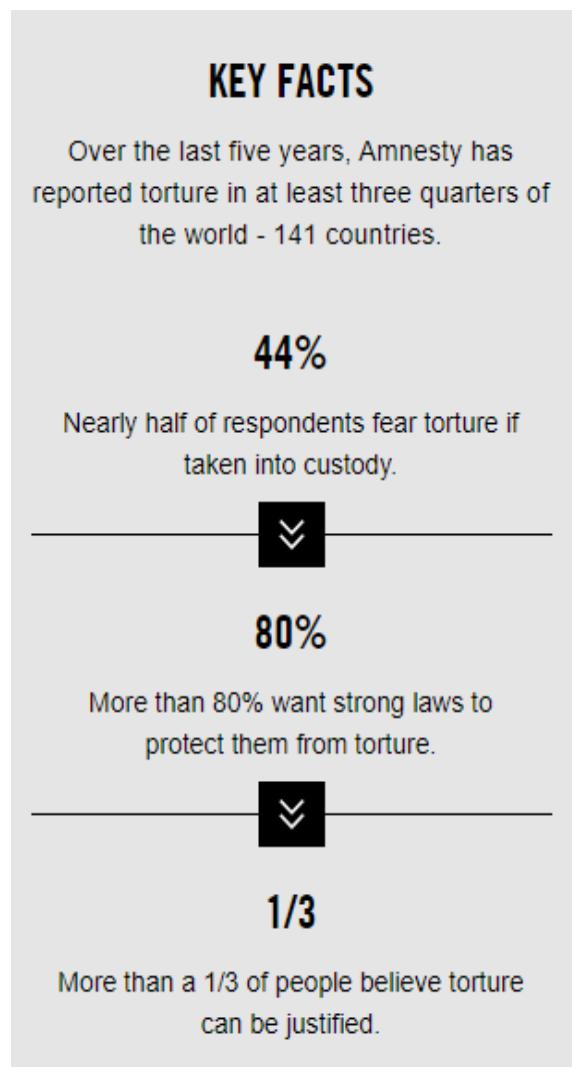
5. 2 Nucené otrocké práce

Mandelova pravidla 96 až 103 se snaží chránit vězněné osoby před jakýmkoliv zaměstnáním, které by mělo negativní vliv na jejich zdraví, ať už fyzické či mentální.⁴³ Vězněné osoby by k práci měly být způsobilé, což posuzuje kompetentní zdravotnický pracovník. Podle pravidla 97 nesmí být vězněné osoby drženy v otroctví.⁴⁴

Definovat hranici mezi dobrovolnou a nucenou vězeňskou prací se nejví jako jednoduchý úkol. Mezinárodní organizace práce (ILO), která se v tomto ohledu angažuje, vydala prohlášení k několika otázkám ohledně

práce ve věznicích.⁴⁵ Zdůrazňuje, že pro vězněné osoby je potřeba vytvořit co nejhumánnější prostředí pro zachování jejich zdraví a vyjadřuje mj. také nutnost platit mzdy přímo vězňům, nikoliv vězni. Práce vězněných osob nemůže být podle ILO v žádném případě vykonávána bez souhlasu pracujícího jedince.

V posledních letech se pozornost věnuje severokorejským věznicím, k jejichž kvalitě se vyjadřuje i mezinárodní společenství. OSN, resp. Rada pro lidská práva při OSN, došla ve své zprávě o severokorejských zadržovacích zařízeních k závěru, že zde dochází kromě mučení a neoprávněného uvězňování i k zotročování vězněných osob.⁴⁶ Zpráva přináší výpovědi osob, které se za zdmi tamějšího vězení ocitly a byly nuceny pracovat např. v zemědělství, hornictví či stavitelství. Vězni jsou vystavováni extrémním pracovním podmínkám, mezi které patří – dlouhá pracovní doba, vyhladovění, nedostupnost zdravotní péče a časté bití za slabý pracovní výkon či nedosažení pracovních cílů.⁴⁷

„Je potřeba vyhovět světonázoru, za který můžeme považovat nejen víru a s ní spojené stravovací návyky, ale i vegetariánství či veganství.“

5.3 Neposkytnutí životně důležitých věcí

5.3.1. Zdravé životní prostředí

Násilí, které se v mnoha věznicích odehrává, může vyústit k nechráněnému kontaktu s cizí krví. Velkým ohrožením je i sdílení jehel k intravenóznímu užívání drog nebo nechráněný penetrativní sex. Tím často dochází k přenosu AIDS a dalších pohlavních nemocí, což je v rozporu s prohlášením Červeného kříže, které říká, že „nakazení se jakoukoliv nemocí není součástí trestu vězněné osoby.“⁴⁸

5.3.2. Dietní jídlo

Podle Mandelova pravidla 22 má každá vězněná osoba právo na kvalitní a zdravou stravu s odpovídající výživovou hodnotou. Těžko v něm však budeme hledat zmínku o jakémkoliv právu na dietní stravu. Evropský soud pro lidská práva v této věci již několikrát rozhodnul ve prospěch vězněných s odůvodněním, že je potřeba vyhovět světonázoru, za který můžeme považovat nejen víru a s ní spojené stravovací návyky, ale i vegetariánství či veganství.^{49 50}

5.4 Genderová problematika

Ženy tvoří ve většině zemí jen zlomek všech vězněných osob, jejich zastoupení se pohybuje mezi 3 až 7 procenty.⁵¹ Pro jejich ochranu vznikla tzv. Bangkoksá pravidla⁵², dokument věnující se zacházení s ženami-vězeňkyněmi a speciální zdravotní či jiné péči, na kterou ženy mají právo. Ženy se ve věznicích dostávají do mnoha situací, kdy je nezbytná okamžitá zdravotní péče, např. těhotenství, porod nebo jakékoli gynekologické obtíže.

Podle amerického národního průzkumu jsou až tři čtvrtiny všech tamějších vězeňkyň matkami, z nichž dvě třetiny s dětmi mladšími 18 let.⁵³ Časté závislosti na návykových látkách a nedostatečný kontakt se svými dětmi může především u žen vést ke zhoršení psychického

stavu. Vězeňská správa takto zhoršený stav mnohdy řeší zvýšením dávek psychofarmak, což může vést až k předávkování. V nemálo případech jsou ženám podávána neadekvátní léčiva.⁵⁴

6 Rozdílné pohledy na kvalitu a kapacitu věznic

Navzdory všem mezinárodním úmluvám zůstávají vlády jednotlivých zemí těmi, kdo rozhodují o životním komfortu vězněných osob. Zatímco v mnoha rozvinutých zemích jsou standardy vězeňské správy poměrně vysoké, v rozvíjejících se zemích to není samozřejmostí. Hlavním problémem bývá přeplněnost vězeňských zařízení. Evropské státy zpravidla dosahují maximálně 120% kapacity svých věznic, avšak africké, asijské či latinskoamerické státy běžně fungují s 200% obsazeností.⁵⁵

UNODC ve svém nedávno publikovaném dokumentu ke zlepšení stavu věznic zdůrazňuje několik

hlavních výzev vězeňství. Kromě přeplněnosti jsou to i podmínky uvnitř věznic, komunikace mezi věznicemi a autoritami, častá absence jakéhokoliv informačního systému nebo strategického plánování, nedostatek resocializačních programů pro vězněné osoby a věznění dětí.⁵⁶

Další z různě interpretovaných zásad vězeňství je i separace vězněných osob. Absence rozdělení těchto osob dle pohlaví, věku, závažnosti trestné činnosti, sexuální orientace aj. by měla být hlavním bodem pro řešení v rámci simulované jednání Třetího výboru Valného shromáždění OSN (SOCHUM).

7 Shrnutí

Zůstává otázkou, do jaké míry je ještě potřeba chránit práva vězněných osob v mezinárodním právu, aby se pro ně stala jistotou. Každým dnem jsme díky světovým médiím svědky páchaní bezpráví na vězněných osobách po celém světě, nelidského zacházení s nimi a jejich nedůstojných životních podmínek. Mnoho činů na nich spáchaných v minulosti nebylo, ani zpětně nebude odsouzeno. Tvorba práva ve

prospěch vězněných především v rozvinutých zemích se v posledních letech dramaticky zrychlila, o to častěji však dochází k jeho porušování při nejrůznějších situacích. Hlavní výzvou pro simulované jednání SOCHUM tedy bude zjistit, jakým způsobem se dá zajistit alespoň základní existenční a právní ochrana kterékoli vězněné osobě kdekoliv na světě.

„Zůstává otázkou, do jaké míry je ještě potřeba chránit práva vězněných osob v mezinárodním právu, aby se pro ně stala jistotou.“

Otázky pro jednání

- Má váš stát zkušenosti s obviněním z porušování tzv. Mandelových pravidel?
- Kolik osob každoročně zemře ve věznicích vašeho státu?
- Jak dlouho čeká zadržená osoba ve vašem státě na soud?
- Ratifikoval váš stát Úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, popř. její Opční protokol?
- Mohou se vězněné osoby ve vašem státě bránit soudní cestou při porušování svých práv?
- Je váš stát spokojen s kvalitou života svých občanů v cizích věznicích?
- Chce se váš stát zasadit o striktní dodržování lidských práv ve věznicích a přesvědčit o tom i jiné státy?

Doporučené zdroje

Interaktivní mapa světa podle počtu vězněných osob v přepočtu na 100 tisíc obyvatel v jednotlivých zemích

- <https://ourworldindata.org/grapher/prison-population-rate>

Interaktivní mapa světa dle procentuálního zastoupení neodsouzených mezi vězněnými

- <https://ourworldindata.org/grapher/unsentenced-detainees-as-proportion-of-prison-population>

Webová stránka zabývající se kvalitou věznic po celém světě

- <https://www.prison-insider.com/en/informer/pays>

Organizace zabývající se prevencí proti mučení především v detenčních zařízeních

- <https://www.apt.ch/en>

Webová stránka OSN věnující se Mandelovým pravidlům

- https://www.un.org/en/events/mandeladay/mandela_rules.shtml

Dokument zpracovávající častou trestnou činnost v jedné z amerických komunit

- https://www.youtube.com/watch?v=9PNAuBQRuOs&ab_channel=FRONTLINEPBS%7COfficial

Seznam použitých zdrojů

¹ *Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment*. In: New York: OHCHR, c1996-2021, ročník 1998, A/RES/43/173. Dostupné také z: <https://www.un.orgeruleoflaw/files/Body%20of%20Principles%20Detention.%20pdf.pdf>

² Political prisoner. *Britannica* [online]. Chicago: Encyclopædia Britannica, c2021 [cit. 2021-7-30]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/political-prisoner>

³ *Třetí Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci*. In: Ženeva: Český Červený kříž, 1949, ročník 1949. Dostupné také z: https://www.cervenykriz.eu/files/files/cz/mhp_knihovna/zenevske_umluvy.pdf

⁴ The Universal Declaration of Human Rights. *The Office of the High Commissioner for Human Rights* [online]. Geneva: OHCHR, c1996-2021 [cit. 2021-7-26]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/UDHRIndex.aspx>

⁵ International Covenant on Civil and Political Rights. *The Office of the High Commissioner for Human Rights* [online]. Geneva: OHCHR, c1996-2021 [cit. 2021-7-26]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>

⁶ HRSTKOVÁ, Simona. *Zákaz mučení v mezinárodním právu a Česká republika*. Praha, 2013. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva. Vedoucí práce Bílková, Veronika. (str. 8)

⁷ *United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules)*. In: New York: General Assembly of United Nations, 2016, ročník 2015, A/RES/70/175. Dostupné také z: <https://undocs.org/A/RES/70/175> (anglicky), https://www.ochrance.cz/uploads-import/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Pravidla-Nelsona-Mandely.pdf (česky)

⁸ United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules). *UNODC* [online]. New York: UNODC, 2016 [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/NMRules.html>

⁹ Obrázek: <https://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/NMRules.html>

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ UN Human Rights Committee (HRC), *CCPR General Comment No. 20: Article 7 (Prohibition of Torture, or Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)*, 10 March 1992, available at: <https://www.refworld.org/docid/453883fbo.html> [accessed 28 July 2021]

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Rozsudek ECHR ze dne 9. června 2009 ve věci č. 33401/02 *Opuz proti Turecku*.

²⁰ Tamtéž. Dostupné z: [https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:\[%22001-92945%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:[%22001-92945%22]})

²¹ Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. In: New York: OHCHR, c1996-2021, ročník 1984, A/RES/39/46. Dostupné také z: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cat.aspx>

²² HRSTKOVÁ, Simona. Zákaz mučení v mezinárodním právu a Česká republika. Praha, 2013. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva. Vedoucí práce Bílková, Veronika. (str. 13)

²³ Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. OHCHR [online]. Geneva: OHCHR, c1996-2021 [cit. 2021-7-28]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Torture/SRTorture/Pages/SRTortureIndex.aspx>

²⁴ Torture. Human Rights Watch [online]. New York: HRW, c2021 [cit. 2021-7-28]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/topic/torture>

²⁵ Torture. Amnesty International [online]. London: AI, c2021 [cit. 2021-7-28]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/torture/>

²⁶ Status of ratification. OHCHR [online]. Geneva: OHCHR, c1996-2021 [cit. 2021-12-6]. Dostupné z: <https://indicators.ohchr.org/>

²⁷ Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. In: New York: OHCHR, c1996-2021, ročník 2002, A/RES/57/199. Dostupné také z: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPCAT.aspx>

²⁸ Torture Worldwide. Human Rights Watch [online]. New York: HRW, c2021 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2005/04/27/torture-worldwide>

²⁹ Saudi Arabia: New Details of Alleged Torture Leaked. Human Rights Watch [online]. New York: HRW, c2021 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2021/07/11/saudi-arabia-new-details-alleged-torture-leaked>

³⁰ Tamtéž.

³¹ COMBATING TORTURE – A MANUAL FOR ACTION [online]. London: Amnesty International Publications, 2003 [cit. 2021-7-29]. ISBN 0-86210-323-1. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/100000/act400012002en.pdf>

³² Tamtéž. (část 5.7)

³³ Attitudes to Torture: Stop Torture Global Survey. Amnesty USA [online]. London: Amnesty International, c2014 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.amnestyusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

³⁴ Tamtéž. (část 2)

³⁵ Tamtéž. (část 3)

³⁶ Iraq Prison Abuse Scandal Fast Facts. CNN World [online]. Atlanta: Cable News Network, c2021 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2013/10/30/world/meast/iraq-prison-abuse-scandal-fast-facts/index.html>

³⁷ Taguba Report. FAS [online]. [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://fas.org/irp/agency/dod/taguba.pdf>

³⁸ Iraq Prison Abuse Scandal Fast Facts. CNN World [online]. Atlanta: Cable News Network, c2021 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2013/10/30/world/meast/iraq-prison-abuse-scandal-fast-facts/index.html>

³⁹ UN human rights experts outline steps to strengthen prohibition, prevention of torture. UN News [online]. New York: UN News, c2016 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2016/10/543112/un-human-rights-experts-outline-steps-strengthen-prohibition-prevention-torture>

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ OPTIONAL PROTOCOL TO THE CONVENTION AGAINST TORTURE (OPCAT): SUBCOMMITTEE ON PREVENTION OF TORTURE. OHCHR [online]. New York: OHCHR, c1996-2021 [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/OPCAT/Pages/OPCATIntro.aspx>

⁴² *Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.* In: New York: OHCHR, c1996-2021, ročník 2002, A/RES/57/199. Dostupné také z: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPCAT.aspx>

⁴³ *United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules).* In: New York: General Assembly of United Nations, 2016, ročník 2015, A/RES/70/175. Dostupné také z: <https://undocs.org/A/RES/70/175> (anglicky), https://www.ochrance.cz/uploads-import/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Pravidla-Nelsona-Mandely.pdf (česky)

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Q&As on Business and Forced Labour: Use of prison labour. *International Labour Organization* [online]. Genève: ILO, c1996-2021 [cit. 2021-7-31]. Dostupné z: https://www.ilo.org/empent/areas/business-help-desk/faqs/WCMS_DOC_ENT_HLP_FL_FAQ_EN/lang--en/index.htm#Q3

⁴⁶ *Promoting accountability in the Democratic People's Republic of Korea: Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights.* In: New York: OHCHR, 2021, ročník 2021, A/HRC/46/52. Dostupné také z: <https://undocs.org/en/A/HRC/46/52>

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Health and human rights in prisons. *International Committee of the Red Cross* [online]. Geneva: ICRC, 2021 [cit. 2021-8-1]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/misc/59n8yx.htm>

⁴⁹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. listopadu 2008, *Leela Förderkreis e.V. a další proti Německu*, stíž. č. 58911/oo. (<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=oo1-89420>).

⁵⁰ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 7. prosince 2010, *Jakóbski proti Polsku*, stíž. č. 18429/06. (<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=oo1-102121>).

⁵¹ World Female Imprisonment List (fourth edition). *World Prison Brief* [online]. London: World Prison Brief, 2017 [cit. 2021-8-1]. Dostupné z: <https://www.prisonstudies.org/news/world-female-imprisonment-list-fourth-edition>

⁵² *United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders with their Commentary (The Bangkok Rules).* In: Geneva: UNODC, 2011, A/RES/65/229. Dostupné také z: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Bangkok_Rules_ENG_22032015.pdf

⁵³ *Prisons: Prisons for Women* [online]. Law Library, c2021 [cit. 2021-8-1]. Dostupné z: <https://law.jrank.org/pages/1805/Prisons-Prisons-Women-Problems-unmet-needs-in-contemporary-women-s-prison.html>

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Highest to Lowest - Occupancy level (based on official capacity). *World Prison Brief* [online]. London: World Prison Brief, 2021 [cit. 2021-8-1]. Dostupné z: https://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/occupancy-level?field_region_taxonomy_tid>All

⁵⁶ Prison Reform and Alternatives to Imprisonment. *UNODC* [online]. Geneva: UNODC, 2011 [cit. 2021-8-1]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UNODC_Prison_reform_concept_note.pdf

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních – OSN, NATO a EU.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Matěj Čumpelík

Autor je spolupracovníkem Asociace pro mezinárodní otázky a členem přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Matěj Čumpelík

Imprimatur: Matěj Frouz, Tomáš Mígl, Stanislav Kamenický

Jazyková úprava: Tomáš Brabec, Petr Procházka, Sára Abboudová

Sazba: Tomáš Mígl

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXVII. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2021

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz